

Az új ipari forradalom és a mai Románia

A tudomány és technika állandóan gyorsuló fejlődése, „vulkanikus kitörése“ töldünkön számos globális kérdést vet föl, s ezek még inkább növelik a különböző jelenségek és folyamatok bonyolultságát és kölcsönös összefüggését. Ilyen kérdések: az anyagi javak növekedése és az erkölcsi állapotok közötti különbség elmélyülése, kiszélesedése, ami komoly szakadék megjelenésének veszélyével fenyeget; a bizonytalanság fokozódása annak következtében, hogy hiányzik a stabilitás egyes világméretű erőviszonyokban; az egyre élesedő ökológiai válság. Mindezek a problémák parancsoló szükségszerűséggel megkövetelik a valóságghű elemzést és a megoldási módok keresését, hiszen ettől függ a társadalom előrehaladása, az emberi civilizáció fejlődése. Ebben az egyetemes folyamatban minden országnak megvan a maga helye, saját irányvonalának, erőfeszítéseinek hatékonysága pedig attól függ, hogy mennyire érti meg és elemzi ezeket a kérdéseket, milyen módon helyezi el önmagát a rendkívül bonyolult új folyamatok áramlatában. E kérdéskör minden másfajta megközelítése, a jelenségek és folyamatok totalitásából bizonyos vonatkozások kiragadása, az összefonódás figyelmen kívül hagyása szükségképpen önkényességhez vezet. Az ilyen hibák elkövetése még a részleges igazságot is negatívvá teszi, néha rendkívül káros hatású ellenigazsággá formálja.

Hazánk még ma is magán viseli annak a jegyét, hogy a múltban az uralkodó osztályok nem tudták és nem is akarták fölszámolni a hosszú századokon át tartó elmaradottságot; ezt a helyzetet súlyosbította a három szomszédos nagyhatalom részéről megnyilvánuló elnyomás, hisz ezeknek az országoknak érdekük volt hazánkat az elmaradottság és függőség állapotában tartani. Az első ipari forradalom (s ez is csak részlegesen) évszázados lemaradással valósult meg nálunk.

Amikor a munkásosztály hatalomra jutott, határozottan kibontakoztatta az ország iparosítását, a nemzetgazdaság korszerűsítését annak érdekében, hogy Románia elmaradott országból minden vonatkozásban élenjáró országgá váljék. Ennek az erőfeszítésnek új, tartalmas és erőteljes dimenziói mutatkoztak az elmúlt évtized közepétől kezdve. Ebben az új keretben és látásmódban újraértékelték a tudomány szerepét a társadalom fejlődésében. A tudományt úgy fogták föl és úgy kezelték, mint az általános fejlődés egyre erőteljesebb hajtómotorját; ennek az éleslátásnak a betetőzését jelentette az, hogy jelenlegi öt éves tervünk a jövőt hozó tudományos-műszaki forradalom jegyében fogant.

Ez — tömören fogalmazva — azt jelenti, hogy teljes mértékben elfogadjuk azt a tényt, miszerint a mai társadalom infrastruktúrájában és felépítményében (a szó tág értelmében vett) bekövetkező forradalmi folyamat mai szakaszának szempontjából már a legkevésbé sem elegendő (bár a legteljesebb mértékben szükséges) a létező valósághoz való *alkalmazkodás*. Egyre határozottabb a követelmény, hogy *anticipálnunk* kell az új realitásokat, s ugyanakkor ösztönöznünk kell az alapvető elméleti kutatásokat. Ez annak az érdekében szükséges, hogy mindjobbban uralni tudjunk egyes folyamatokat, s rövidebb idő alatt, optimális feltételek között és egyre kevesebb erőfeszítéssel tudjunk elérni bizonyos célkitűzéseket.

Ezeket a gondolatokat Nicolae Ceaușescu elvtárs különböző alkalmakkor megfogalmazta. Legutóbb az ipar, az építkezés, a szállítás és a mezőgazdaság vezető kérdéseinek tanácskozásán pártunk főtájkára elmélyülten tisztázta ezeket a kérdéseket. Arról beszélt, hogy abszolút szükségszerűség „gyorsan megújítani a termelést, lépést tartva a világméretű műszaki haladás követelményeivel, korszerűsíteni kell az ipar minden ágát“, rámutatott arra: „az elkövetkező öt éves terv központi feladata az lesz, hogy gyökeresen megjavítsuk iparunk szerkezetét, erőfeszítéseinket határozottan a kevesebb energiát fogyasztó ágak és szektorok fejlesztésére fordítsuk [...] s arra, hogy magas fokon értékesítsük az anyagi erőforrásokat, a munkaerőt.“

Ezzel kapcsolatban ki kell emelnünk, hogy ez az orientáció nem öncélú. A célkitűzés valójában az, hogy a társadalmi munka termelékenységét a fejlett országok színvonalára emeljük, e feltétel nélkül ugyanis nem tudjuk a fejlődésben levő szocialista ország szintjét túlhaladni. Pártunk főtájkára leszögezte, hogy a munkatermelékenység „életbevágó szükségszerűség a tekintetben, hogy a szocializmus magasabbrendűségét, a kommunizmus világméretű győzelmét biztosítsuk“.

Ez rendkívül világos, szintetikus megfogalmazása a belső és külső objektív feltételek között kibontakozó bonyolult fejlődésünk lényegét kifejező *felfogásnak*, ugyanakkor azonban a jövő felé irányul, annak a gyakorlati *viselkedésnek* és *tevékenységnek* a sémája is, amely lemaradásunk fölszámolását célozza. Az ütemvesztés fölszámolása alapvető követelmény, enélkül nem lehet megteremteni azt az anyagi jólétet és azt a magasabb szellemiséget, amely sine qua non jellemzője a szocialista társadalomnak. Azok az országok, amelyek még nem léptek a teljes felszabadulás útjára, a mi anyagi és szellemi jólétünk magasabb szintre történő emelésében saját jövőjüket látják, fejlődésünket meggyőző példának tartják, s ez megszilárdítja arra irányuló óhajukat és akarataikat, hogy a szocializmus útját válasszák.

Alapjában véve tehát *történelmi opció*ról, új történelmi választásról van szó, s választani sohasem könnyű, különösképpen a mai feltételek között, amelyek bizonyos tényezők, elemek előbbre helyezésként föltételezik. De ilyen opció nélkül lépéseink elbizonytalanodnának, a megteendő útra, az eszközökre és az egymást követő célkitűzésekre vonatkozó elképzelésünk elhalványodna, és nem érné el a várt hatékonyságot. Ez az új opció mind a megfogalmazás, mind pedig a tartalom tekintetében pontos és világos. Az említett tisztázásnak és útmutatásnak kell vezérelnie lépteinket a közeli és távoli jövő felé.

Új történelmi szakaszban vagyunk. Forradalmi, élcsapatpárt lévén nem elégedhetünk meg azzal, hogy bizonyos túlhaladott vagy nem szilárd, idejét múltá kifejezéseket, terminusokat, fogalmakat másokkal helyettesítsünk. A dolgok egyes nem kielégítő állapotát nem a szavak és kifejezések megváltoztatásával, az ezekről való lemondással változtathatjuk meg. Arról van szó, hogy újra át kell gondolni, újból meg kell határozni a nyilvánvalóan elhasznált fogalmakat. Nem kapaszkodhatunk bele a környező valóság fejlődése során túlhaladottá vált álláspontokba, felfogásokba. Nem szorítkozhatunk a tegnapi napra, sokszor még arra sem, ami most van, ami a jelen pillanatban érvényes, de amelynek a belső felépítésében már most felfedezhetők a visszafejlődés tendenciái. Magának a világra és a társadalomra vonatkozó forradalmi felfogásunknak lényegi törvényszerűsége az, hogy marxista módon újraértékeljünk bizonyos jelenségeket, s ennek alapján a jelenlegi feltételeknek megfelelő új megoldásokat dolgozzunk ki.

Szükség van arra, hogy frontálisan értékeljünk egyes alapvető problémákat, olyanokat, amelyek részben vagy teljes egészükben még a nem túl távoli múlthoz viszonyítva is új bemutatási módot követelnek. A párt a konkrét valóságnak és a realitás változásának józan, sokoldalú, tudományos elemzéséből indul ki. E valóság — a kérélnthetetlen törvényeknek megfelelően — megköveteli az *átalakítást*, esetenként a *strukturális* változást, anélkül hogy engedmenyt tenne a betokosodásnak, a merevségnek és a dogmatikus szellemnek. Ma ilyen fordulathoz jutottunk el. S ahhoz, hogy ne maradjunk le — mint ahogyan a múltban történt —, a tudomány, a technika, a technológia, a termelőerők fejlődésében megmutatókozó forradalom kibontakoztatásához viszonyítva, szembe kell néznünk a valósággal. El kell ismernünk, hogy nincs minden a legnagyobb rendben, egyes területeken hátrányban vagyunk. Még léteznek emberek, akik a konzervatív szellem, a kényelmesség vagy más ok miatt hátrahúznak bennünket. Határozottan előre kell tehát haladnunk minden nehézség, akadály és bizonyos kockázatok ellenére is. Nem a lerögzítettség, hanem az *állandó megújulás* szelleme, a *kritikai* és *forradalmi* szellem jellemzi pártunk politikájának lényegét.

A problémák egész sorát figyelembe kell vennünk, de ez alkalommal csak néhányra kívánok kitérni. Az első ilyen téma: *iparunk szerkezetének gyökeres megjavítása*.

Vajon elkerülhetetlenül szükséges ez? Vajon nem tudunk-e tovább haladni, nem tudjuk-e biztosítani az ipar és az egész gazdaság termelékenységét és hatékonyságát az ilyen „gyökeres” intézkedések nélkül?

Egyeseket csábíthat az igenlő következtetés. Úgy vélhetik, hogy csak a meglévő kapacitások állandó, de lassú megjavítására lenne szükség, többé vagy kevésbé jelentős, itt-ott bevezetett módosításokról, de semmiképpen sem „gyökeres” változtatásokról lehetne szó. Eszerint már birtokoljuk azt a műszaki-anyagi alapot, amely lehetővé teszi számunkra az előrehaladást, anélkül hogy át kellene értékelnünk egyes, ma érvényesülő felfogásokat és gyakorlatot, anélkül hogy határozottan meg kellene újítani azt, ami elavult.

Ez azonban nem dialektikus, egyszerűsítő és hatástalan ítélkezés, mindenekelőtt azért, mert (tudatosan vagy nem tudatosan) figyelmen kívül hagyja a tudomány és a technikában, a termelőerőkben végbemenő forradalmi folyamatot, márpedig ez nemzetközi méretű, s „kifordítja a sarkából” a világot. E „kifordítás”

nélkül nem lehet biztosítani — a növekvő igényeknek megfelelő szinten — a népek gazdasági, társadalmi, politikai és művelődési haladását. Lényegében bizonyos egyensúly-megbomlás *kiegyensúlyozásáról* van szó. Azt az egyensúlyt kell visszaállítani, amelyet a természettudományok és a technika területén az új nagy felfedezések és találmányok bontottak meg. Az egyensúlybomlás olyan körülmények között történt, amikor a stabilizálódás hiánya mutatkozott meg a nemzetközi helyzetben, és egyensúlyi zavar lépett föl bizonyos új, objektív tendenciák s egyes régi felfogásokra, logikára és erőkre támaszkodó rendszerek között.

Anélkül, hogy szélesebb sávon elkalandoznánk a történelemben, világosan kiderül, hogy az emberiség fejlődésének nagy szakaszai szoros kapcsolatban vannak a termelőerők fejlettségi szintjével, s természetesen ezek révén a társadalmi viszonyok rendszerében beállt változásokkal. (Persze, ez a két tényező nincs abszolút értelemben egyenesvonalú korrelációban, s nem eshetünk a leegyszerűsítő redukcionizmustól az egyes korrelációk meghamisításáig terjedő felfogások „bűnébe.”)

A termelőfolyamat gépesítése és automatizálása (a termelés anyagi erőinek fejlődésében a három nagy történelmi szakasz) évezredes folyamatot ürel föl. Ezen belül az evolutív szakaszok összefonódnak a forradalmi, minőségi ugrásokkal. A folyamat ma is tovább folytatódik. Az infrastrukturális folyamat a maga nemegyszer többértékű következményeivel együtt — annak ellenére, hogy szédületesen nő a történelmi fejlődésben a művelődési és etikai tényező jelentősége és szerepe — uralja és meghatározza az ember sorsát.

Néhány évtizede tanúi és megvalósítói vagyunk egyes társadalmi forradalmaknak, valamint a tudományos-műszaki forradalom feltartóztathatatlan kibontakozásának. Ez utóbbi forradalom alapjait főleg a relativitáselmélet (kidolgozójának, Albert Einsteinnak a századik születési évfordulóját az egész emberiség megünnepelte), továbbá a kvantummechanika, a kibernetika stb. rakta le. Mindez elvezetett és elvezet, főleg az iparban, az automatizált és kibernetizált nagyüzemi termeléshez. Ez a forradalmi folyamat még nem merítette ki tartalékait és értékeit. A tudományos-műszaki forradalom csak új alapot nyújt a *második ipari forradalom* számára, akárcsak a XVIII. századi műszaki forradalom, amely az első ipari forradalomnak szolgált alapul. Lényegében ez a gondolat fejeződik ki a termelés anyagi erőinek körében megmutatkozó fejlődés törvényszerűségeire vonatkozó marxista felfogásban.

E forradalmi folyamat lényeges összetevője a *mikroelektronika forradalma*, ennek nyomán megjelentek az egyre fejlettebb mikroelektronikus készülékek, s ezek lényegében fokozatosan helyettesíteni fogják az emberi agy számos funkcióját. Mindez új minőségi ugrást eredményez a gazdasági fejlődésben, a társadalmi, politikai és művelődési életben, s ez a tény szükségképpen megköveteli egy új *(saját) csúcspárág megteremtését*: a mikroelektronikus alkotóelemek és szerkezetek iparágát.

Ki kell emelnünk, hogy ezek az új elektronikus és mikroelektronikus elemek lényegében univerzálisan alkalmazhatók, az információra vonatkozó minden logikai feldolgozást el tudnak végezni. Az információk elraktározásának hatalmas képessége, a feldolgozás rendkívüli gyorsasága, alacsony előállítási árak, a végrehajtás pontossága, minimális energia- és anyagmennyiség, valamint tér felhasználása lehetővé teszi azt, hogy ezek az alkotóelemek a jövő technikáját képviseljék.

A munkaeszközök jellegének megváltozása kapcsolatban áll a kibernetikus technika lendületes fejlődésével. Ennek tárgya és terméke: az *információ*. A termelési eljárások automatizálása és optimalizálása hatalmas mennyiségű információ feldolgozását követeli meg. Míg az energia, a munka tárgya és a munkaeszközök a termelési folyamat megvalósításának alapvető feltételeit alkotják, addig az információ a legaktívabb szervező elem. Olyan eszköz, amely lehetővé teszi a termelés működtetését és a működési irány betájolását. Így az információ — a munka tárgya és a munkaeszközök mellett — a termelés szerves és sajátos elemévé válik, olyan elemmé, amelynek fejlődésével és felhasználásával a tervszerűsítés és vezetés folyamatában számot kell vetni. Ezen a területen minden a legdinamikusabb mozgásban van. Mind a mikro-, mind a makroinformatika egyre erőteljesebben behatol a fejlett országok iparába, gazdasági és társadalmi életébe, tulajdonképpen — így vagy úgy, gyorsabban vagy lassabban — minden ország életébe.

Ha mindehhez hozzáadjuk a mikrobiológia távlatait s az ezen alapon elérhető „bioipari” forradalom lehetőségét, távolabbi jövőben pedig új energiaforrások megteremtését (ami mind kapcsolódik a mikroelektronikához), akkor kiderül, melyek az ipari jövő körvonalai.

Érdekes és paradoxális jelenséget jelezhetünk: a tőkés világban megmutatózó mély gazdasági válság ellenére a tudomány és technika szempontjából leg-

fejlettebb országok, bár nem egyenletesen és nem ellentmondásoktól mentesen, de mégis fejlődnek, jelentős lépéseket tesznek előre. Ezt igazolják a különböző korszakalkotó felfedezések, így elsősorban a mikroelektronika. „Különleges“ és paradoxális jelenség ez, ha arra a követelménytételre gondolunk, amelyet Marx a termelőerők és termelési viszonyok közötti összefüggésre vonatkozóan megfogalmazott. Marx megállapítása arra nézve, hogy egy adott pillanatban a termelési viszonyok akadályá válnak, fékezik a termelőerők fejlődését, úgy vélem, elvileg érvényben marad, mégis letagadhatatlan történelmi tény, hogy a tőkés rendszer alkalmazkodott az új, forradalmi termelőerők szintjéhez. A termelőeszközök, az anyagi termelőerők ilyen forradalmasodása (az új forradalmasodás) napjainkban is végbemegy. Ezt mutatja a mikroelektronika forradalma, amely kialakítja a *messterséges intelligenciát* — a második ipari forradalom szívét és agyát. Tisztázni kell azt, hogy ez a forradalmi folyamat végbemegy a jelenkori kapitalizmusban is, amikor a mai tőkés rend az összes megelőző válságokhoz viszonyítva egy viszonylag új krízisen megy keresztül. Az általános (gazdasági, társadalmi, politikai, ideológiai, erkölcsi) és rendkívül mély válsággal együtt jelen van magát a kapitalizmus működését érintő értékek válsága is. Számos érték antiértékké válik. Mindezek ellenére a mai tőkés rend képes az alkalmazkodásra, az egyensúlyi visszanyerésre, ki tud bontakoztatni bizonyos forradalmi jellegű folyamatokat. Ilyen a második ipari forradalom (függetlenül attól, hogy a tőkés rendszer ezt végig tudja-e majd vinni, vagy sem), s ez a tény megköveteli a marxistáktól, hogy a legkomolyabban elemezzék az újkapitalizmus bizonyos lehetőségeit (bár ennek ideológiai hatékonysága, amely nélkül egyetlen társadalmi rendszer sem létezhet, erőteljesen csökken). Meditálnunk kell továbbá afelett, hogy milyen távlata van ennek a rendszernek, milyen távlatai vannak a világméretű forradalmi folyamatnak, milyen konkrét úton és módszerekkel valósul meg a szocialista forradalom a fejlett tőkés országokban, hogyan fejlődnek a szocialista országok.

Ebben az összefüggésben emlékeztetnünk kellene Marx és Engels egyik igen értékes előrelátására, amelyet a *Kommunista Kiáltványban* így fogalmaztak meg: „a burzsoázia nem létezhet a termelési eszközök *szakadatlan* forradalmasítása nélkül.“ A marxizmus megalapozóinak ezt az általános anticipációját újból igazolta a jelenkori történelmi fejlődés.

Véleményem szerint a fenti marxi—engelsi tétel érvényes a szocialista társadalomra is. Ez a társadalmi rend sem haladhat előre (legalábbis a történelmileg szükségszerű, kívánt útemben) anélkül, hogy ne forradalmasítaná *szakadatlanul* a termelőerőket. Nicolae Ceausescu elvtársnak posztulátumként megfogalmazott kijelentése az ipar szerkezetének gyökeres megváltoztatására vonatkozóan minden kétséget kizárva éppen annak a szükségszerűségnek a konkretizálása, hogy újabb minőségi ugrásra, a termelőerők fejlődésének forradalmasítására van szükség hazánkban. Ez a megállapítás bátran helyesbíti magának a pártnak a műszaki-tudományos politikáját, ezért egyre nagyobb jelentőséget kap a párt ilyen irányú politikájában, társadalmunk általános gazdasági-társadalmi fejlődésének stratégiájában.

Igen, új forradalomról van szó, s ezt nekünk kell végrehajtanunk, ha előre akarunk haladni, ha nem akarunk lemaradni az általános történelmi fejlődésben, ha tényekkel akarjuk igazolni szocialista rendszerünk felsőbbrendűségét.

A tudományos-műszaki forradalom a különböző országokban elvezetett a gazdaságnak, az iparnak új szerkezeti formájához, s ennek következtében egy új társadalmi struktúrához. Megváltozott a viszony az elsődleges, másodlagos és harmadlagos szektorok között, az infrastruktúra, a struktúra, a termelőerők és a társadalmi felépítmény között, az úgynevezett produktív és nem produktív szektor között. Nyilvánvaló, hogy az új (második) ipari forradalom újabb átalakuláshoz vezet mindezekben a területeken. Megoldja végső fokon a kétféle és az értelmi munka közötti különbségek kérdését, fölszámolja a falu és város közötti különbséget, és sok más gyökeres változást hoz, megteremtí a kommunista társadalom műszaki-anyagi alapját.

Ez a második ipari forradalom nemcsak az ipar új forradalmasítását jelenti abban az értelemben, hogy új ipari csúcágakat és alágakat teremt meg, hanem ugyanakkor eléggé jelentős változást eredményez a különböző, a régi, illetve az új iparágak és alágak működésében. Ezek mindegyike a kibernetika, az informatika, az elektronika vívmányaira épül. Az iparnak a második ipari forradalom követelményei szerint történő kiegyensúlyozási folyamatában figyelembe kell venni a nyersanyagforrásokkal kapcsolatosan kialakult új helyzetet. Fel kell használni a minél kevesebb energiárfordítást követelő és legkevesébé szennyező technológiát, meg kell teremteni azokat az ágakat, amelyeknek termékeiben a lehető legmagasabb szinten testesül meg az emberi intelligencia. Ez az új forradalom ugyan-

akkor forradalmasít minden más gazdasági területet (építkezés, szállítás, mezőgazdaság, szolgáltatások), forradalmasítja a szellemi munkát, a felépítményt. Múltán állapította meg Nicolae Ceaușescu elvtárs említett beszédében: „a szocialista társadalomnak biztosítania kell a forradalmi folyamat folytatását.“

Az anyagi termelőerők fejlődésében a magasabb szintre való áttérés, a második ipari forradalom megvalósítása természetesen nem mehet végbe egyik napról a másikra. Sok minden lehetséges, de azért minden és azonnal nem. Hosszú folyamatról van itt szó, és súlyos hiba volna úgy vélekedni, mintha ez az átmenet, ez az ugrás hirtelen menne végbe. Mintha teljes egészében föl kellene adni vagy el kellene távolítani a jelenlegi termelési technikát, s ezzel egyidőben be kellene vezetni a második ipari forradalom által meghatározott technikát és technológiát. Egy ilyen akciónak a siettetése igen káros lenne. Ez persze nem jelenti azt, hogy az új folyamat kibontakoztatását, megvalósítását sokáig vagy éppenséggel a végtelenségig halogathatjuk. Kétségtelenül létezik majd egy átmeneti szakasz, ezt a két különböző technika együttléte fogja jellemezni. Fontos, hogy megőrizzük és megszilárdítsuk azt, amivel rendelkezünk, megnyissuk az utat az új előtt, abban a meggyőződésben, hogy ez a helyes út, a helyes megoldás, csak ily módon léphetünk be a fejlett országok sorába.

Ugyanilyen élesen merül fel a második ipari forradalom megvalósításával kapcsolatos kutatás (főleg az alapkutatás) kérdése is. Nem kevésbé fontos a bioipari forradalom ösztönzése, valamint az új energiaforrások értékesítése. Nyilvánvaló, hogy a munka hatásfoka (ez számos iparágban 3-4-szer kisebb, mint a fejlett tőkés országokban) mindenekelőtt az új termelési technikától, az új technológiától, a tudományos haladástól függ. Természetesen a tudományos haladás és az — e fejlődés kisugárzásaként létező — új technika megfelelő asszimilálása nem egyszerű folyamat, hanem szükségképpen beleütközik egy sor objektív és szubjektív nehézségbe. Ennek ellenére az alapkutatások eredményeinek továbbítása az alkalmazó szektorok, az ipar és más gazdasági ágak felé feltétlen szükségszerűség. Az anyagi javak termelésében megmutatkozó megújulási folyamat élén a kutatásnak kell állnia.

Előrehaladásunk a második ipari forradalom útján nem mehet végbe elszigetelten. Szükség van a széles körű együttműködésre hazánk és más országok tudósai, iparunk és más országok ipara között. A világ egyetlen országa — legyen bármilyen erős — egymaga, kizárólag csak saját anyagi és szellemi erőforrásaira támaszkodva nem tudja megoldani a problémák összességét. Szükség van a nemzetközi munkamegosztás fejlesztésére, a függetlenség magasztos elvére épülő széles körű műszaki-tudományos együttműködésre mindazokkal a külföldi gazdasági, ipari, szellemi erőkkel, amelyeknek megvalósításai lehetővé teszik felhasználni az ún. későn érkezők vagy utolsóknak érkezők számára megadatott bizonyos előnyt. E területen a választás egyetlen ismérve a fejlődés foka, azon országok csúcsteljesítményei, amelyek hajlandók megszilárdítani a sokoldalú együttműködést velünk, a kölcsönös tisztelet és előny szellemében. Ezen az úton kell bátran és határozottan haladnunk. Saját szakadatlan fejlődésünk záloga az, hogy harmonikusan összeegyeztessük egyfelől a magunk erőfeszítéseit, másfelől a szocialista országokkal, a világ minden országával, így a gazdaságilag fejlett tőkés országokkal megteremtett gyümölcsöző együttműködést.

Pártunk idén megtartandó XII. kongresszusa újabb nagy lépést jelent majd előre. Megvonja fejlődési vonalunkat az újabb történelmi periódusban. Pártunk meg tudta tartani a szükséges egyensúlyt a múlt — ennek meghosszabbodását nem kívánjuk — és a fényes jövő között, amelyet a marxista forradalmi gondolkodás eszközeivel a tökéletesedés és gazdagodás folyamatoként anticipálunk, s kívánjuk, hogy minél hamarabb megvalósuljon szocialista hazánk földjén.

Balázs Sándor fordítása

